

केंद्र पुरस्कृत अवर्षण प्रवण विकास कार्यक्रम व
एकात्मिक पडीक जमीन विकास कार्यक्रमांतर्गत
पाणलोट विकासाकरीता कार्यान्वयीन सूचना

महाराष्ट्र शासन
शासन परिपत्रक क्र अप्रक्षे ४४१०/प्रक्र (७०), जल-२०
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग
मंत्रालय मुंबई ४०० ०३२
दिनांक- २८ डिसेंबर २०१०

वाचा :-

केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालयाचे पत्र क्र.

1. के११०११/२१/२०००-डि-एक(कोऑर्ड), दिनांक ३० ऑगस्ट २००१,
2. एनओके१३०१/४/२००३/डि-दोन दिनांक २९ सप्टेंबर २००३,
3. झेड-११०१२/एक/२००८-जिसी दिनांक २५ मार्च २००८,

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र

1. अप्रक्षे-१००२/ प्र.क्र.१२५/२००१/ जल-२०, दिनांक ३१ ऑगस्ट, २००२.
2. अप्रक्षे-१००३/प्र.क्र.१३६/जल-२०, दिनांक १४ नोव्हेंबर, २००३.

प्रस्तावना :-

केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालयाच्या भुसंसाधन विभागाच्या केंद्र पुरस्कृत अवर्षण प्रवण विकास कार्यक्रम व एकात्मिक पडीक जमीन विकास कार्यक्रमांतर्गत पाणलोट विकसित करण्यासाठी संदर्भाधीन १ व ३ येथील पत्रान्वये मार्गदर्शक सूचना वेळोवेळी लागू केल्या आहेत. या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये संदर्भाधीन-१ येथील परिच्छेद.३९-डी, संदर्भाधीन-२ येथे मार्गदर्शक सूचनांमधील परिच्छेद.२६(१) व संदर्भाधीन-३ येथील मार्गदर्शक सूचनांमधील परिच्छेद ५९ सी येथे जलसंचानयाच्या कामे दिली असून त्यामध्ये शेततळेही समाविष्ट आहे.

मात्र, संदर्भाधीन क्र.४ व ५ येथील राज्य शासनाच्या कार्यसूचनांमध्ये वरील जलसंचानयाच्या कामाकरिता उपचार कामाच्या ३० टक्केचे बंधन घातलेले आहे. हे बंधन घालताना पाणलोटाला विकास प्रकल्प म्हणून माथा ते पायथा या संकल्पनेने व्हावा व सलग समतल चर, वनीकरण, बांधबंदिस्ती इत्यादी उपचार कामे समाविष्ट करून समतोल विकास साधावा हा दृष्टीकोन आहे.

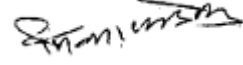
परिपत्रक :-

संदर्भाधीन क्र.१ येथील मार्गदर्शक सूचनानुसार १४०३ पाणलोटपैकी ५०० हून अधिक पाणलोट प्रकल्प अंतिम टप्प्यात आले आहेत. तसेच संदर्भाधीन क्र.२ येथील मार्गदर्शक सूचनानुसार ३०० हून अधिक पाणलोट प्रकल्प अंतिम टप्प्यात आले आहेत. यातील काही पाणलोटाला पूर्ण हप्ते प्राप्त झाले आहेत. प्रकल्प अंतिम टप्प्यात आला असता उपचार कामांचा निधी शिल्लक राहत असल्याच्या बाबी निदर्शनास आल्या आहेत. तथापि, ३० टक्क्यांच्या निर्बंधामुळे जलसंचानयाच्या कामांना वाव मिळत नाही अशीही स्थिती उद्भवली आहे. प्रस्तावनेत नमूद केलेल्या पाणलोट विकासाची भूमिका लक्षात घेऊन ज्या पाणलोटामध्ये किंवा प्रकल्पांमध्ये माथा ते पायथा ही संकल्पना राबवून पूरप्रतिबंधक उपाय योजना केल्या अशा प्रकल्पांमध्ये बिगर जलसंचानयाची कामे पूर्ण करून

तसेच जलसंचनायाच्या ३० टक्के निधी उपयोगात आणल्यानंतरही उपलब्ध निधीमध्ये कामे करण्यास वाव असेल तर अशा प्रकरणापुरतेच हे निर्बंध शिथिल करण्यात येत असून जिल्हा पाणलोट विकास समितीने मान्यता दिल्यानंतर ही कामे करण्यात यावीत.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१०१२२८१९५२२१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मि. का. फडके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.

मा.मंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव.

उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषद, औरंगाबाद,

मा.राज्यमंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव.

मा मुख्य सचिव यांचे उपसचिव

आयुक्त (कृषि) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

सर्व विभागीय आयुक्त.

आयुक्त आदिवासी विकास, नाशिक

सर्व कुलगुरू कृषि विद्यापीठ राहुरी, परभणी, अकोला, दापोली

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर,

सर्व जिल्हाधिकारी

महासंचालक, यशदा, पुणे

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा पुणे

सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद तथा अध्यक्ष जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा,

संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे,

संचालक, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन केंद्र, नागपूर.

संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, कृषि आयुक्तालय, पुणे.

संचालक, सामाजिक वनीकरण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ, औरंगाबाद.

मुख्य अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर), पुणे.

सर्व उपायुक्त (विकास)

प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, सर्व

सर्व सदस्य, महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषद

सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी,

महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र राज्य मुंबई / नागपूर (लेखापरीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता)

अधिदान व लेखा अधिकारी / निवासी लेखाधिकारी, मुंबई.

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, जलसंधारण उपविभाग

कार्यासन अधिकारी जल-७/८/१२/२० / , ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवड नस्ती जल २०